

**Rijkswaterstaat
Programma's, Projecten
en Onderhoud**

Poelendaelesingel 18
4335 JA Middelburg
Postbus 556
3000 AN Rotterdam
T 088-7974600
F 088-7974601
www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon
Jordi Bouterse
jordi.bouterse@rws.nl

Datum
3 maart 2020

verslag

Onderwerp	Verslag (individuele) marktconsultatie Renovatie Krammersluizen
Datum bespreking	14 en 16 januari 2020
Deelnemers	Zie verslag

1. Inleiding

Rijkswaterstaat PPO Zee & Delta is voornemens medio 2021 een aanbesteding te publiceren betreffende de renovatie van het Krammersluizencomplex.

Op hoofdlijnen omvat de opdracht het realiseren van een nieuwe Zoet Zout Scheiding (ZZS) in de duwvaartsluizen, het herstellen van de Zoet Zout Scheiding (ZZS) in de jachtensluizen, het gaan voldoen aan de Machinerichtlijn (MR) en de Landelijke Bedieningsstandaard (LBS), Bediening op Afstand (BopA), het realiseren van variabel onderhoud en het uitvoeren van vast onderhoud tijdens de renovatie en gedurende 3 jaar na voltooiing.

In aansluiting op de algemene marktconsultatie welke in juni 2019 heeft plaatsgevonden heeft Rijkswaterstaat diverse marktpartijen uitgenodigd voor een individuele marktconsultatieronde. Het doel van deze individuele marktconsultatie was:

- Nadere verkennende en verdiepende gesprekken omtrent wijze van beheersing grootste projectrisico's;
- Consulteren van de markt over diverse aspecten van het project;
- Kwaliteit van de uitvoering verbeteren;
- Betere aansluiting op marktontwikkelingen

De onderstaande marktpartijen zijn uitgenodigd en hebben deelgenomen aan deze marktconsultatie:

- BAM Infra Nederland B.V.
- Besix Nederland B.V.
- Engie Nederland B.V.
- Hollestelle Konstruktie B.V.
- Industrial Automation Partners B.V.
- Istimewas Elektro B.V.
- Siemens Mobility B.V.
- VolkerWessels Infra

De gesprekken vonden plaats op 14 en 16 januari 2020.

Dit verslag bevat de vragen die gesteld zijn met daarbij de (geanonimiseerde) antwoorden. Het verslag is openbaar gemaakt door publicatie op het aanbestedingsplatform TenderNed. Daarmee is deze marktconsultatieronde afgerond.

2. Vragen en antwoorden

De onderstaande projectrisico's zijn door Rijkswaterstaat geïdentificeerd, vanuit deze risico's zijn de vragen afgeleid.

Risico
Systeemintegratie wordt onvoldoende beheerst
Het multidisciplinaire karakter van het contract wordt onvoldoende beheerst
ON kan binnen de gestelde stremmingsperiode de werkzaamheden niet uitvoeren
Ruimtegebrek bij het ombouwen bediening en besturing
Areaalgegevens zijn niet op orde
Onvoldoende capaciteit
Onvoldoende gegadigden
Contractvorm stuit op bezwaren van de markt
Contractvorm is van onvoldoende kwaliteit

Vanwege bepaalde expertises zijn de (sub) vragen niet door alle partijen beantwoord.

1. Op welke wijze kan het risico ten aanzien van de systeemintegratie het beste beheerst worden?

a. Vrijlaten aan de markt

- Theoretisch zou je zeggen vrijlaten aan de markt.
- Hoe zorg je dat technische oplossing inhaakt op de centrale functies en projecten een onderlinge samenhang hebben qua secundaire bedienfuncties en technische oplossing?
- In de basis: Advies om een Bouwteam in te richten om het ontwerpproces te doorlopen en zo risk-sharing te hanteren en te komen tot wie het risico draagt per discipline in de vorm van een 2 fasen contract.
- Ervaring van ons bedrijf is om deze rol zelf op te pakken, kennis en ervaring bij RWS moet wel worden ingebracht. Integratierol van ons bedrijf komt zo het beste tot zijn recht en heeft zijn uitwerking op het uit te voeren project.
- Niet verstandig gelet op de scope van het project, een goede samenwerking tussen partijen is van groot belang. Niet alleen op technisch maar ook plannings- en raakvlakgebied. Een bouwteam opstarten kan ons bedrijf helpen om gelijk vanaf de voorkant te kunnen anticiperen.
- Vrijheid om organisatie in te vullen.
- Het heeft de voorkeur van de opdrachtnemer om zodoende zaken uit te voeren met de kennis en ervaring die hij heeft. Voorschrijven sluit niet altijd aan bij de processen van de opdrachtnemer. Ons bedrijf pakt het ontwerp integraal op. Opdrachtgever wordt betrokken bij de interne processen. Vanuit de tender wordt alles al integraal opgepakt met alle bedrijfsonderdelen van ons bedrijf.

b. Eisen stellen aan de verschillende fasen, inclusief faseovergangen en bijbehorende testprotocollen. Bijv. eerst komen tot een volledig geïntegreerd ontwerp (CT, WTB en EIA), dit extern laten reviewen voordat we kunnen gaan uitvoeren.

- Bij deze keuze dan heel erg goed sturen op raakvlakken en deze beheersen voordat overgegaan kan worden naar een nieuwe fase. De overkoepelende aannemer binnen dit project zal deze raakvlakken moeten beheersen.
- IA zit vaak achter in een project dat leidt tot tijdsdruk, op voorhand IA meenemen gaat op lange termijn voordeel bieden.
- Biedt als bedrijf continue interactie met Opdrachtgever aan d.m.v. o.a. ontwerpessies. Advies: voorschrijven van kwaliteitssysteem gebaseerd op ISO 15288/15404 (level 3, integrale project).

- Fasering is wel noodzakelijk maar kan na gunning ook verder worden uitgewerkt.
- Risico dat een opdrachtnemer geforceerd moet werken op een manier waarop zijn organisatie niet is ingericht. In samenspraak met OG dicht bij de eigen procedures en werkwijzen blijven.

c. Van klein naar groot werken bij ombouw (eerst één van de jachtensluizen op afstand bedienen en daarna Duwvaartsluizen)?

- Opgebouwde systemen eerst testen voor implementeren.
- Klinkt logisch en in de winter zal de jachtsluis minimaal gebruikt worden. Concept moet wel op de grootste kolk zijn uitgelegd.
- Van klein naar groot werken, de innovativiteit van de markt blijven benutten.
- Daar valt zeker iets voor te zeggen, anderzijds kun je er ook een onderscheidend vermogen van maken (kwaliteitscriteria).
- Niet onverstandig om ervaring op te doen.
- Niet zo relevant; goed testen en voorbereiden daarentegen zeer zeker.
- Logische stap.

d. Hoe ziet u de bijdrage van Rijkswaterstaat om dit risico te beheersen.

- Mijlpalen beheersen, zorgen voor voldoende ruimte in de planning.
- Ervaring met systeemintegratie (zwaar) mee laten wegen bij selectie.
- Verantwoordelijkheid nemen in sturing en verificatie met voldoende technisch inhoudelijke kennis.
- Dit zit in de samenwerking.
- Betrokkenheid van OG is belangrijk. Risicomanagement goed invullen en hierover in gesprek gaan.
- Als OG dit contract geïntegreerd in de markt zetten, afstemming tussen de diverse afdelingen zodat je geïntegreerde eisen krijgt.
- OG actief betrekken in de processen van bijvoorbeeld sprints. Als OG goed de verwachtingen aan de voorkant in kaart brengen voor ON. Goede eisen stellen m.b.t. validatie zodat daar geen discussie over bestaat.

e. Anders, namelijk.....

- Functioneel ontwerp eerst uitwerken, echter na gunning is er vaak niet voldoende tijd en ga je parallel werken aan de verschillende disciplines. Indien ON veel moet uitzoeken heb je 6 tot 9 maanden nodig komen tot een functioneel ontwerp. Een 1^e indicatie is 1,5 tot 2 jaar voor de schop in de grond.
- Systeemintegratie is een gezamenlijk risico dat gezamenlijk opgepakt moet worden; benut de expertise van de markt door deze vroegtijdig te betrekken; volgorde werkzaamheden niet af laten hangen van omvang maar van risico's; extra eisen leiden tot extra discussie en niet tot oplossingen die beter, goedkoper of sneller zijn, het gezamenlijk werken in een 3D model draagt hier wel aan bij; virtueel verifiëren en valideren van het gehele systeem en software validatie m.b.t. veldsimulatie.
- Een puur functionele beschrijving zal leiden tot verschillende technische oplossingen. Er zullen ook technische kaders moeten zijn. Spanningsveld voor OG: standaardisatie versus open markt.
- EIA bedrijf op gelijke hoogte stellen met de Civiele partner.
- Wij hanteren een andere definitie van systeemintegratie. We trekken het proces uiteen in deelprocessen. Zo proberen we de systeemintegratie te beheersen en zo houd je alles als ON in control. Renovatieteam opstellen met experts. Ontwerp integreren en uitvoeringsstappen hierin goed integreren. Werken in gezamenlijk 3D model is niet een vereiste. Beheer en onderhoud niet vergeten in de systeemintegratie.
- Niet van toepassing.

2. Op welke wijze kan het risico ten aanzien van het multidisciplinaire karakter van de opdracht het beste worden beheerst?

a. Door organisatorische oplossingen en kunt u hier voorbeelden van benoemen?

- Een matrix organisatie draagt hieraan bij. Een integraal team die het functioneel ontwerp maakt en veel randvoorwaarden meegeeft aan de deelprojecten. Het VO integraal opstellen en dit toetsen of aan de randvoorwaarden voldaan wordt. Bij het werken met 3D één coördinatiemodel toepassen waar alles in samenkomt.

- IA is vaak een ondergeschoven kindje als gevolg van beperkte financiële impact. Echter, wat is een auto zonder motor management systeem? IA direct onder sturing / verantwoordelijkheid hoofdaannemer. Echter "snapt" deze hoofdaannemer de essentie van IA?
- Ervoor zorgen dat partijen op hetzelfde niveau betrokken blijven.
- Systeemintegratierol pakt ons bedrijf nu al op, de markt zal zich vormen naar de uitvraag.
- Belangrijk is dat de opdrachtnemer de belangen van de diverse disciplines onderkent. Het MKB op waarde wordt geschat op basis van vaardigheid en expertise en de juiste rol hierin kan hanteren.
- Een centrale organisatie die multidisciplinair karakter afdekt.
- Gebruik een systeemintegrator. Een integraal systeem vraagt om 1 aanspreekpunt voor alle disciplines.

b. Hoe ziet u de bijdrage van Rijkswaterstaat om dit risico te beheersen?

- Geef systeemintegratie een belangrijke rol in de selectie en niet enkel op het I/A vlak, maar beschouw systeemintegratie breder.
- Laat alleen combinaties toe met aantoonbare ervaring in multidisciplinaire projecten welke integraal kunnen en willen werken; ook het team van OG moet een geïntegreerd team zijn; stuur als OG niet alleen op proces maar wees ook betrokken bij de inhoud; benut de expertise van de markt en OG gezamenlijk om tot de beste oplossing te komen (Bouwteam); helderheid over de (ontwerp) verantwoordelijkheid voor de al gemaakte keuzes (IZZS).
- Ook aan de kant van OG voldoende "gewicht" en kennis van dit onderdeel. Zorg voor een uitgebalanceerd team IA, intern of extern als gelijkwaardige counterpart van ON. Dit vergemakkelijkt de gesprekken onderling.
- Door het initiëren en aanstellen van een raakvlakmanager en door Trade off Matrix de markt uit te dagen hieraan mee te doen.
- Heb oog voor de organisatie aan de zijde van de opdrachtgever. Minstens zo belangrijk is het inregelen van goed Decisionmanagement, ook aan de kant van Rijkswaterstaat.
- Een system integrator vanuit OG kan hier ook op een juiste manier aan bijdragen.
- Eis opnemen in het contract dat EIA in de lead is.
- Integraal op de markt zetten. Zorg voor kennis en kunde bij Rijkswaterstaat.

3. Opdrachtgever wenst de ombouw van het Krammersluizencomplex te voltooien terwijl de 'winkel open' blijft. Wel worden (beperkte) stremmingsvensters (max. 8 weken volledige stremming per kolk) meegegeven.

a. Is dit realistisch of ziet Opdrachtnemer hier (grote) belemmeringen om het werk goed te kunnen realiseren?

- Indien aanpassing van de deuren hier in niet is opgenomen dan is 8 weken voor de uitbouw van de kolkwand, aandrijfwerk en bediening en besturing vervangen mogelijk maar wel krap.
- Vanuit de discipline Electrotechniek en Automatisering lijkt dit realistisch.
- Functionaliteit is vooral bij juiste standaardisatie (object georiënteerde opzet) en gelaagde structuur in fasen/niveaus offline te testen. De 8 weken stremming voor een sluis is voor IA geen probleem, on-site werkzaamheden, E (van E&IA) zal hier wellicht een grotere rol in spelen.
- Voor ons bedrijf lastig om te beantwoorden, hiervoor is meer inzicht in het project nodig. Geef opdrachtnemer meer ruimte als dit de veiligheid en kwaliteit bevordert.
- Krap gezien de tijd die alleen al nodig is voor testen (om en nabij een maand).
- Lastig voor ons bedrijf om dit nu te beoordelen. Het opstellen van een goed draaiboek met diverse scenario's bij 'wat als' en een lean planning kunnen bijdragen aan een goede invulling van een 8 weken stremming.
- Dit is realistisch, een oplossing kan bijvoorbeeld zijn de oude installatie op een andere locatie neer te zetten.
- Realistisch, maar wel spannend. Hier zitten wel de nodige uitdagingen aan.

b. Welke stremmingsvensters denken partijen nodig te hebben om het werk te kunnen realiseren?

- Naast de 8 weken volledige stremming zullen er meerdere kleine stremmingen benodigd zijn. Let op, bij stremming DVS2 is ook de hoge vaart gestremd.
- Een stremming per kolk lijkt het meest effectief omdat dan de IA ongestoord getest kan worden.
- Scope-technisch gezien genoeg tijd nemen voor testen. Veiligheid moet wel hoog in het vaandel blijven staan.
- In Concurrentiegericht Dialog tot overeenkomst komen hierover.
- Korte stremmingsvensters, voorafgaand aan de 8 weken volledige stremming per kolk, om zodoende voorbereidende werkzaamheden (masten opbouwen etc.) uit te voeren. Ook de juiste keuzes maken in de systeemarchitectuur.

c. Ziet u andere mogelijkheden om het werk te realiseren?

- Je ontkomt niet aan grote vensters.
- Veel (voorbereidende) werkzaamheden kunnen ook buiten een stremming worden uitgevoerd.
- Een goede planning en inspraak van te voren. Goed testen vooraf.

4. Het Krammersluizencomplex is ten tijde van realisatie half jaren '80 gedimensioneerd voor de toenmalig gebruikelijke installaties en de daarvoor benodigde ruimte. Opdrachtgever voorziet een risico dat er, gezien de scope van het renovatiewerk, ruimtegebrek ontstaat voor het inbouwen van alle nieuw te bouwen installaties.

a. Op welke wijze kan dit risico het beste beheerst worden?

- Een goede scan maken van de beschikbare ruimtes en goed in plannen hoe je het gaat neerzetten. PLC kasten worden kleiner als in het verleden bijvoorbeeld. Wel een risico of dit in de beschikbare tijd uit te voeren is, een testlocatie biedt hiervoor uitkomst.
- Voorkeur voor parallel op bouwen en zorgvuldig testen van de systemen.
- Ons uitgangspunt: qua IA is de hedendaagse techniek compacter dan de techniek uit de jaren 80. Tijdelijk kan er wel een ruimteprobleem zijn als oud en nieuw beiden actief zijn tijdens de ombouw.
- Vanuit de E&IA hoek gekeken: Bouw nieuwe installatie naast de bestaande installatie. Met de huidige veldbekabeling kan het huidige systeem blijven draaien en is er een fall back scenario beschikbaar. Ook kan er op die manier volop getest worden door middel van duurtesten.
- Door het slim aan te pakken bij de bouw van je systemen. Kast op andere locatie te plaatsen of de ruimte aan passen indien mogelijk.
- Niet voor W van toepassing, dit is meer voor E en IA.
- Goede voorbereiding. In een aparte, nieuwe, ruimte de nieuwe installatie opbouwen.

b. Welke mogelijkheden of problemen ziet u?

- Niet van toepassing.
- Met het verwijderen van de wandschuiven en bijbehorende installaties verwachten wij voldoende ruimte te hebben; maken van een 3D-model en geïntegreerd werken in BIM met een 4D planning; in Bouwteamverband met elkaar de faseringen van het werk uitwerken waarbij keuzes tussen hinder en kosten nader beschouwd kunnen worden.
- Afhankelijk van feitelijke situatie.
- Er worden extra eisen gesteld aan de ruimte bijvoorbeeld klimaatseisen hou daar ook rekening mee. Onderzoek de mogelijkheden van een nieuw servicegebouw.

5. Bij een DBM contract wordt ON verantwoordelijk voor de instandhouding van het totale complex. Hierbij is het op orde zijn en blijven van de areaalgegevens essentieel. Opdrachtgever heeft hiervoor een transitieperiode van 6 maanden voorzien bij aanvang van het contract.

a. Bent u in staat om in deze periode de verantwoording over te nemen?

- Bij het project Afsluitdijk was de transitieperiode korter en daar is men wel tegen wat zaken aangelopen.
- Ja volstaat
- Ja
- Ja geen probleem.
- Geen probleem, afhankelijk van of de areaalgegevens op orde zijn. Beoordelen van het object zal ook geen probleem zijn. Voor bewegende assets zal dit lastiger zijn.
- Ja dit moet zeker lukken in 6 maanden.
- Jazeker.
- Ja dat kan in 6 maanden.

b. Welke randvoorwaarden zou u hier aan verbinden?

- Areaalgegevens op orde.
- De areaalgegevens zijn digitaal in origineel format beschikbaar; de gegevens zijn compleet of er is een overzicht van de lacunes; medewerking van de zittend onderhoudsaannemer en beheerder; toegang tot het volledig bijgewerkte beheerssysteem van OG.
- Support contract en afgesproken (response) condities; commerciële afspraken op basis van prestatie; Bij IA is (remote) diagnose stellen de meest voorkomende activiteit, gevolgd door instellen (tijdelijke) overbrugging. Remote inbelfaciliteit.
- Een ABC dossier.
- Medewerking van de bestaande prestatiecontract houder.
- Dat de huidige aannemer in staat is om mee te werken.
- Areaalgegevens op orde.
- Maak alles als OG zo duidelijk mogelijk hierin. Voldoen aan Arbo veiligheid kan een probleem zijn voor overname van het object is een aandachtspunt bij de overname van het object.

c. Ziet u andere mogelijkheden?

- Inspectie door onafhankelijke partij laten uitvoeren. Actuele gegevens aan dialooffase toevoegen behoort tot de mogelijkheden. Vaar niet blind op de inspectierapporten en kijk nog een keer naar de toestandsrapportages.
- Wie is verantwoordelijk voor het administreren van de overbruggingen? De eigenaar/ operator.
- De bestaande opdrachtnemer aan het werk te laten via de combinatie.
- Risico bij OG houden en afspraken maken over wat de risico's gaan behelzen en afspraken maken over de prijzen bij afwijkingen.
- Goed in het voorgaande contract opnemen dat medewerking verleent moet worden door de opdrachtnemer van het prestatiecontract.
- De huidige aannemer het onderhoud uit te laten voeren tot start renovatie. Nadenken over een gefaseerde verantwoording / verantwoordelijkheidsverdeling.

6. Opdrachtgever is voornemens het werk middels een DBM contract op de markt te zetten waarbij ON verantwoordelijk wordt voor het totale sluizencomplex. Het contract heeft een looptijd van circa 8 jaar waarbij de DB-fase 5 jaar in beslag neemt en de M-fase 8 jaar. Oplevering is na 8 jaar.

a. Oplevering na de onderhoudsperiode is een afwijking op de UAV-gc. Wat is uw mening hierover?

- Binnen ons bedrijf wordt hier zorgvuldig naar gekeken. In het contract een tussenmoment opnemen waarin de aansprakelijkheid teruggeschroefd wordt naar beperkte aansprakelijkheid. Verborgen gebreken zijn in principe de verantwoording van de opdrachtnemer maar niet ongelimiteerd.
- Hoeft geen afwijking te zijn op UAV-gc; waarom geen DBMO (met een langere looptijd), stel het gebruik voorop; waarom oplevering na 8 jaar? Aanvaarding van het werk kan in delen.
- Heeft wel consequenties / risico's omdat de 8 jaar langer is dan de levenscyclus van de OS systemen. Wat is/wordt dan de opleverstatus van de technologie, en wie verifieert dat?
- Kan maar van tevoren heldere oplevercriteria met elkaar opstellen.

- Waarom niet klassiek? Het is wel een behapbaar risico voor ons bedrijf.
- De garanties dan wel koppelen aan de voltooiingsdata en niet aan de data van oplevering.
- Gefaseerd alles in onderhoud geen probleem. Liever na 5 jaar opleveren, RWS eindverantwoordelijk voor de site en opdrachtnemer nog 3 jaar onderhoud. Van de door RWS gekozen opzet is ons bedrijf niet gecharmeerd. DBFM contracten nemen we als bedrijf niet aan deel.
- Garanties koppelen aan datum van voltooiing en niet aan de oplevering.

b. Ziet u specifieke risico's in deze contractvorm?

- Onbeperkte aansprakelijkheid gedurende de instandhoudingsperiode.
- Garanties en overdracht van verantwoordelijkheid bij ingebruikname; een langere onderhoudsperiode stimuleert innovaties/investeringen voor lagere onderhoudskosten op langere termijn; de drie jaar na afronding van de ombouw/renovatie is betrekkelijk kort, maak dit langer (bij goed presteren).
- Commerciële en conditionele risico's voor de ON welke moeilijk zijn in te schatten. Moet OG dit willen?
- Het verbonden houden van ON na voltooiing van de renovatie. Bonusregeling i.p.v. boeteregeling. Zorg voor betaaltermijnen die geen voorfinanciering creëren bij ON.
- Object moet bij oplevering aan een bepaalde kwaliteit voldoen. Maak goede afspraken wat deze kwaliteit inhoudt.
- Het beprijzen van het onderhoud is lastig.
- Scheiding tussen DB en M.

7. In het DBM contract wordt gestuurd op prestaties. Dit gebeurt op de aspecten beschikbaarheid en betrouwbaarheid.

a. Hoe kijkt u aan tegen deze manier van sturing?

- Werkt op zich prima, alleen hoe ziet je betalingsstructuur eruit, in verband met voor financiering. Aandachtspunt is of het onderhoudsgeld nog voldoende om te sturen op beschikbaarheid en betrouwbaarheid.
- Dat werkt.
- Beschikbaarheid en betrouwbaarheid voor het gehele contract. Sturing is noodzakelijk en op deze manier realistisch. Registratie is van belang. Het kan soms lastig zijn om te bepalen waar de oorzaak ligt E of W.
- Prima werkwijze.
- Niet alleen een boeteregeling maar ook een bonusregeling toepassen.

b. Zijn er naar uw mening randvoorwaarden noodzakelijk om dit mogelijk te maken?

- Dit is prima maar vereist wel heldere, eenduidige KPI's met heldere meetmethodes en de mogelijkheid om over realtime data te beschikken; maak een onderscheid tussen de bestaande installaties welke einde levensduur zijn, (ver)nieuw(d)e installaties en installaties die onderhanden zijn; beoordeel niet alleen op beschikbaarheid en betrouwbaarheid; een langere onderhoudstermijn geeft meer ruimte voor asset improvement; verleng de onderhoudstermijn bij een goede performance. Hoe er mee om te gaan als een nieuwe installatie faalt als gevolg van een oude installatie?
- Algemene KPI indicator welk gezamenlijk moet worden opgesteld en gerapporteerd, wellicht inclusief KPI voor de OG organisatie?
- Algemene KPI indicator welk gezamenlijk moet worden opgesteld en gerapporteerd, wellicht inclusief KPI voor de OG organisatie?
- Bij invloeden van buitenaf moeten die in kaart gebracht zijn en hier risk sharing op los laten.
- De vraag blijft hoe ga je de prestaties afdwingen. Het boete mechanisme werkt wel.
- Volstreekte helderheid over de definities. Door het object machineveilig te maken kan de beschikbaarheid kleiner worden.
- Aan DB kant lastiger dan de M kant als het gaat over de sturing in relatie tot de betalingen.

8. Groot deel van de scope betreft Elektrotechniek, Industriële Automatisering en werktuigbouwkunde. In deze branches is er veel werk bij een krappe arbeidsmarkt.

a. Herkent u bovenstaande beeld? En zo ja heeft u hiervoor een bepaalde oplossing of strategie voor bedacht?

- Dit is een aantrekkelijk project voor de markt, let wel op de gelijktijdigheid met andere projecten.
- Dit leidt er toe dat we zeer bewuste keuzes maken met een focus op continuïteit (langere looptijd), een beheerst risicoprofiel en een gezonde marge.
- Nee
- Herkenbaar. Voor ons bedrijf is dit een belangrijk project om te binnen halen. Het project is sowieso interessant genoeg dat de verwachting is dat er voldoende inschrijvers zullen zijn. Ook vanuit België is dit project goed te besturen qua afstand.
- Bekend fenomeen, gebruik maken van experts bij bedrijven of zzp-ers.
- Jazeker, beschikbare capaciteit wordt gehanteerd volgens strak capaciteitsmanagement. Geen capaciteit geen tender. Combinatie aangaan met onderaannemers.
- Ons bedrijf probeert hier wel op in te springen door o.a. al zichtbaar te zijn bij jongeren op MBO opleidingen, havisten en Hogescholen. Het binnenhalen van IA'ers.

b. Wat kan Rijkswaterstaat doen in relatie tot het project om dit risico te verlagen?

- De exposure blijven zoeken en de partijen meenemen in de planning ook bij vertraging en op gezette tijden de herziene planning kenbaar maken zodat de markt hier op kan anticiperen.
- Tendertrajecten met een beperkt beslag op de capaciteit leiden er toe dat er meer capaciteit beschikbaar is voor de realisatie van projecten; biedt een ruime(re) mogelijkheid om de omvang van projecten in zowel realisatie als onderhoud te vergroten bij goed presteren; meer focus op samenwerken (Bouwteam, Alliantie, co-creatie) waarbij we samen verdienen of verliezen; geef ruimte voor het toepassen van reeds uitgewerkte oplossingen; in verdere marktconsultatie de verdeling werkzaamheden beter differentiëren.
- Door aan de voorkant goede selectiecriteria op te stellen kunnen zodat er door consortia de juiste keuzes gemaakt worden.
- Voorspelbaarheid in tijd, spreiding in werk zodat de markt voldoende tijd heeft om zich te organiseren. Korte stremmingen vraagt wel meer personeel.
- Niet alleen naar prijs kijken, maar ook naar kwaliteit. Goed kijken naar de uitvoeringstermijnen. Minimaal 6 maanden vooraf de publicatiedatum kenbaar maken.
- Voorspelbaarheid van de inkoopplanning van Rijkswaterstaat voor dit project (en ook in samenhang met andere grote projecten in de regio) is van groot belang voor het bedrijf. Minimaal 6 maanden vooraf publicatiedatum kenbaar maken.

9. Gelet op de scope van het project zijn er mogelijkheden voor het MKB om in combinatie of andere wijzen deel te nemen aan de opdracht.

a. Acht u dit een reële mogelijkheid?

- Inschrijven als combinatie is een optie.
- Bedrijven uit het MKB worden bij dit soort werken (in onderaanneming) betrokken.
- Ja, maak gebruik van de (vak)kennis en kunde die er is.. specialist versus generalist
- Hier valt ons bedrijf niet onder maar het MKB kan zeker een rol spelen in het project. Alhoewel niet in de rol van hoofdaannemer.
- Economische vanzelfsprekendheid, we kijken altijd naar partijen in de regio.
- Jazeker. Liever in de combinatie dan in onderaanneming van een andere Werktuigbouwkundige partij.
- Jazeker, voor allerlei ondersteunende en eenvoudige zaken bv hekwerk, facilitair en kleine bouwkundige zaken.
- Jazeker, regiobedrijven en specialisten.

b. Ziet u hiervoor voldoende kansen voor het MKB of verwacht u aanvullende acties van

Opdrachtgever om deelname van het MKB te stimuleren?

- Hoofdaannemer is in de lead om het MKB te stimuleren en kansen te bieden. Taak van de hoofdaannemer om te controleren of zaken binnen het contract passen. De aantoonbaarheid bij het MKB speelt vaak een grote rol als het mis gaat, daarom als hoofdaannemer in de lead zijn.
- Het MKB is vaak huiverig voor de risico's in grote projecten. Maatregelen om deze risico's te beperken kunnen een stimulans zijn.
- OG dient na te denken wat effort is voor het aanbestedingsproces en de commerciële investering aan de kant van ON. Ons bedrijf bekijkt uiteraard (onze) slagingskansen alvorens een commercieel traject in te gaan.
- Een advies aan OG om bij de volgende marktconsultatie een uitgebreider risicoprofiel te schetsen wat alle partijen met de boards verder goed kunnen doorspreken.
- Je kunt er een criterium van maken, maar het is eigenlijk een economische vanzelfsprekendheid.
- Maak een lijst met pakketten waar het MKB op in kan schrijven.